

Sigvaldi Kaldalóns

Sýning í Þjóðarbókhöllu
opnuð 24. maí 2017

Sigvaldi Kaldalóns

Sýning í Þjóðarbókhöðu, opnuð 24. maí 2017

Texti skrár :

Gunnlaugur A. Jónsson, Ingibjörg Steinunn Sverrisdóttir, Jón Ásgeirsson, Ólafur J. Engilbertsson, Trausti Jónsson

Ensk þýðing/English translation:

Anna Yates

Umsjón með verkefninu af hálfu Landsbókasafns:

Ólafur J. Engilbertsson og Bryndís Vilbergdóttir

Umsjón með verkefninu af hálfu niðja Sigvalda Kaldalóns:

Ester Kaldalóns, Sigvaldi Snær Kaldalóns og Þórhallur Kaldalóns Jónsson

Hönnun sýningar og skrár:

Ólafur J. Engilbertsson

Nótta- og hljóðritaskrár:

Bryndís Vilbergdóttir, Jóhann Heiðar Árnason, Rósa Björg Jónsdóttir

Prófarkalestur:

Jökull Sævarsson

Ljósmyndir:

Árni Thorsteinsson, Björn Pálsson, Ísafirði, Ljósmyndasafnið Ísafirði, Ljósmyndasafn Reykjavíkur / Magnús Ólafsson. Ljósmyndasafn Íslands Þjóðminjasafni. Aðrar myndir eru úr safni niðja Sigvalda Kaldalóns. Mynd af Sigvalda á kápu tók Simson á Ísafirði 1919. Kaldalón í baksýn. Aftan á kápu er mynd af Sigvalda og Karen Margrethe tekin um 1940. Mynd af Sigvalda á síðu 4 er tekin 1916. Snæfjallaströnd í baksýn.

Prentun skrár:

Guðjón Ó

Prentun sýningar:

Sýningakerfi ehf.

Sérstakar þakkir: Ólafur Þorsteinsson og Trausti Jónsson

Sýningin nýtur styrks úr Minningarsjóði Sigvalda Kaldalóns og er unnin í samstarfi við Snjáfjallasetur. Upphafleg gerð sýningarinnar var sett upp á vegum Snjáfjallaseturs í Dalbæ á Snæfjallaströnd 2004 og var hún síðar sett upp á Ísafirði og á Hólmavík.

© Minningarsjóður Sigvalda Kaldalóns / Snjáfjallasetur / Landsbókasafn Íslands – Háskólabókasafn, 2017

ISBN 978-9935-434-12-8

Sigvaldi Kaldalóns

Sýning í Þjóðarbókhöðu
opnuð 24. maí 2017

MINNINGARSJÓÐUR
SIGVALDA KALDALÓNS

LANDSBÓKASAFN ÍSLANDS
HÁSKÓLABÓKASAFN

Snjáfjallasetur

Ávarp landsbókavardar

Verið velkomin á sýninguna Sigvaldi Kaldalóns í Þjóðarbókhöfðunni. Flestir Íslendingar þekkja og elska lög Sigvalda Kaldalóns og þau lifa með þjóðinni og eru gjarnan sungin við ýmis tækifæri. Það er því vel við hæfi að efna til sýningar um Sigvalda og tónlist hans.

Sýningin er unnin með styrk frá Minningarsjóði Sigvalda Kaldalóns og er í samstarfi sjóðsins, Snjáfallaseturs og Landsbókasafns Íslands – Háskólabókasafns. Umsjón með verkefninu höfðu Ester Kaldalóns, Sigvaldi Snær Kaldalóns, Þórhallur Kaldalóns Jónsson, Ólafur J. Engilbertsson og Bryndís Vilbergsdóttir.

Aftast í sýningarskránni eru drög að skrá yfir elstu nótnaútgáfur Kaldalóns og elstu útgáfur hljóðrita með lögum hans frá 1916 og fram til 1946 þegar hann lést. Í Landsbókasafni er nú unnið að ítarlegri skráningu efnis sem tengist tónlist í bókasafnskerfið Gegni og á næstu árum verður mun auðveldara að draga slíkar skrár úr kerfinu. Þá er unnið að því í safninu að setja elstu íslensku hljóðritanirnar, og þar á meðal sönglög Kaldalóns, á stafrænt form og veita aðgang að þeim á vefnum, ýmist í safninu eða á Netinu. Þessi vinna mun auðvelda rannsóknir og alla umfjöllun um tónlist og tónlistarfólk.

Ég vil þakka öllum sem komu að gerð sýningarinnar eða lögðu fram krafta sína við opnun hennar.

Ingibjörg Steinunn Sverrisdóttir
landsbókavörður

Ég lít í anda liðna tíð – ávarp Kaldalónsniðja

„Ég lít í anda liðna tíð.“ Á þeim orðum hefst eitt af þjóðkunnum lögum læknisins og tónskáldsins Sigvalda S. Kaldalóns (1881-1946). Þeirri sýningu sem opnuð er hér í Þjóðarbókhöfðunni er ætlað að minnast lífs og starfs Sigvalda Kaldalóns. En jafnframt er sýningin vitnisburður um að sú „liðna tíð“ er ekki með öllu liðin. Tónlist Sigvalda lifir nefnilega enn góðu lífi með þjóðinni og nægir að nefna aðeins þrjú af hans fjölmörgu vinsælu lögum því til sannindamerkis: „Ísland ögrum skorðið“, „Hamraborgin“ og jólalagið „Nóttin var sú ágæt ein.“ Nær allir Íslendingar þekkja eða a.m.k. kannast við þessi lög og raunar fjölmörg önnur lög Sigvalda, sem reglulega eru flutt í kirkjum landsins, tónlistarhúsum, heimahúsum eða úti í guðsgrænni náttúrunni.

Það fer vel á því að þessi sýning skuli haldin í þessu veglegasta safni landsins, ekki bara vegna stærðar þess heldur ekki síður vegna nálægðarinnar við æskustöðvar Sigvalda í Garðastræti þar sem hann fæddist og í Suðurgötu þar sem hann ólst upp í skjóli músíkalskra foreldra og bræðra.

Það segir sína sögu um vinsældir Sigvalda og tryggt þjóðarinnar við minningu hans að á öllum þeim þremur stöðum sem hann starfaði sem læknir og tónskáld, þ.e. við Ísafjarðardjúp (1910-1921), í Flatey á Breiðafirði (1926-1929) og í Grindavík (1929-1945) hafa

Sigvaldi um 1900. Mynd: Árni Thorsteins-
son.

verið reistir minnisvarðar honum til heiðurs. Og hið sama má segja um Reykjavík einnig. Sú staðreynd að einn af söllum tónlistarhússins Hörpu ber heitið Kaldalón er engin tilviljun. Á öllum þeim stöðum sem Sigvaldi starfaði naut hann vinsælda sem samviskusamur og traustur læknir. En starf hans hafði líka þau áhrif á þeim öllum að lýsa má með orðunum „menningarleg vígsla“ en þau orð viðhafði mætur Grindvíkingur um dvöl hans þar. Listir og menning blómguðust jafnan í návist hans. Á árum hans í Grindavík varð bærinn t.d. nánast að listamannaylendu svo margir þjóðkunnir listamenn löðuðust að Sigvalda og kusu að starfa í návist hans og jafnvel dvelja um lengri eða skemmri tíma á heimili hans. Nægir að nefna nöfn eins og Einar Benediktsson, Gunnlaugur Scheving, Halldór Laxness, Ríkharður Jónsson og Steinn Steinarr því til sannindamerkis.

Þessu ávarpi eða inngangsorðum er engan veginn ætlað að rekja lífshlaup Sigvalda. Það er ágætlega gert í þeim bæklingi sem hér fylgir, bæði með texta, fjölmörgum myndum og skráum yfir sönglög Sigvalda.

Fyrir hönd Kaldalónsniðja vil ég af heilum hug þakka þeim fulltrúum Þjóðarbókhöfðu og Snjáfjallaseturs sem stóðu með Minningarsjóði Sigvalda Kaldalóns að þessari sýningu.

Gunnlaugur A. Jónsson

Trausti Jónsson

Sigvaldi Kaldalóns

Sigvaldi Kaldalóns fæddist í Reykjavík 13. janúar 1881. Hann lauk stúdentsprófi 1902 og útskrifaðist úr Læknaskólanum í Reykjavík eftir embættispróf 1908. Læknir var hann fyrst í Danmörku, en síðan í Nauteyrahéraði í Norður-Ísafjarðarsýslu, Flatey og að lokum í Keflavíkurhéraði með aðsetur í Grindavík. Hann fékk lausn frá embætti með fullum launum 1941 og bjó áfram næstu árin í Grindavík, en lést í Reykjavík 28. júlí 1946.

Innkoma Sigvalda Kaldalóns í íslenskt tónlistarlíf á sínum tíma var hógvær í fyrstu, undirleikur á harmóníum eða píanó á söngskemmtunum, þátttaka í sönghópum og kirkju-tónlistarstarfi. Allt án þess að nokkrum dytti í hug það stíflubrot sem varð þegar hann 35 ára gamall orðinn héraðslæknir vestur í Ármúla við Djúp, laumaði með aðstoð vinar síns Sigurðar Þórðarsonar á Laugabóli út hefti með sjö sönglögum. Á fáum árum varð hann vinsælasti sönglagahöfundur þjóðarinnar og hefur vinsældunum ekki linnt síðan.

Áhrif hans voru margþætt, hér má af handahófi nefna þrennt: Í fyrsta lagi varð frumkvæði hans fjölda sönglagahöfunda gríðarleg fyrirmynd, í öðru lagi reyndust lögin stórkostlegur happafengur fyrir söngvara um land allt og í þriðja lagi urðu tónsmíðar hans einskonar viðmið þeirra sem vildu meiri og betri menntun, „áfram, lengra, upp og hærra“. Íslensk nótnaútgáfa var furðumikil á fyrstu áratugum 20. aldar og ber talsverðum áhuga vitni því

nótnaprent var dýrt. Nótur voru meira að segja settar hérlendis í prentsmiðju Davíðs Östlund og síðar í Félagsprentsmiðjunni og Gutenberg. Víst er að þessi aðgangur að prenti hefur mjög greitt fyrir útgáfu íslenskrar tónlistar og þar með útbreiðslu hennar. Einkaðilar greiddu oft kostnað og hafa í mörgum tilvikum tekið á sig talsverða fjárhagslega áhættu, þar á meðal Sigurður frá Laugabóli. Sumarkaup hans var áhættuféð sem notað var til að gefa út *Sjö sönglög*. Viðtökurnar voru með miklum ágætum og næstu ár komu tvö önnur hefti með jafn látlausum titlum, *Þrjú sönglög* og *Tíu sönglög*. Öll heftin seldust fljótt upp, voru endurútfegin saman í hefti hvað eftir annað og seljast enn. Fyrst sem 20 sönglög og síðan sem 1. hefti (af 9) í *Söngvasafni Kaldalóns*. Frumútgáfan er nú mjög sjaldséð en þekkt á stærðinni (34,5 x 26 cm) og teikningu af hörpu á kápusíðu. Söngvarar tóku nú hver á fætur öðrum lögin á efnisskrár sínar, fremstur þar í flokki var bróðir Sigvalda, Eggert Stefánsson. Hann fór utan til London 1919 og hljóðritaði níu lög. Alls söng Eggert 21 lag Sigvalda á hljómplötur, sum oftast en einu sinni. Flestar plötturnar hafa verið spilaðar nánast upp til agna og mjög erfitt að finna óskemmd eintök til endurútgáfu. Flutningur Eggerts er áhrifamikill og ógleymanlegur. Fleiri söngvarar fylgdu í kjölfarið og alls lentu 36 lög Sigvalda á 78-snúninga plötum í meðförum 20 flytjenda. Margar hafa verið endurútfegnar hvað eftir annað, en aðrar liggja óbættar hjá garði.

Sigvaldi um 1940.

Allir þeir sem eitthvað hafa um Sigvalda ritað undrast þá óþrjótandi lagauppsprettu sem hugur hans var. Þó hljómbúningur sé oftast mjög einfaldur eru laglínur afskaplega fjölbreyttar og frumlegar og hitta fyrir einhverja sameiginlega æð í holdi þjóðarinnar. Útlendingar átta sig einnig á því að hér er eitthvað séríslenskt á ferðinni, hugsanlega kjarni íslenska sönglagsins, blátt áfram, án tildurs og rembingur allur víðs fjarri. Undirritaður er alloft spurður um það hvaðan lög Sigvalda eiginlega komi, en heldur fátt er um svör. Oftast en einu sinni hefur hann lent í hálfgerðu þrasi vegna þess að viðmælendur vilja ekki almennilega trú á því að „Á Sprengisandi“, „Suðurnesjamenn“, „Ísland ögrum skorðið“ eða „Nóttin var sú ágæt ein“ hafi ekki alltaf verið til. Þessi lög eru ekkert lík, sama má segja um allar vorvísurnar, maður ruglar nöfnunum á prenti, en þekkir síðan hverja og eina – ekkert líkar. Við þekkjum flest tenórvisurnar brothættu með „Hamraborgina“, „Storma“, „Vald“ og „Við sundið“ í fararbroddi. Einnig hinn yndisljúfa „Svanasöng á heiði“ og „Eina hjartans yndið mitt“, „Vöggvísurnar“ seiðandi sefa hverja þraut, „Sofðu, sofðu góði“, „Bíum bíum bamba“, „Mamma ætlar að sofna“, „Erla“ og fleiri og fleiri. Þarið örlagaþrungna „Heimir“ og „Betlikerlingin“, kveðjulagið stórkostlega „Ég lít í anda liðna tíð“ og hið brimbóligna „Alfaðir ræður“ koma tárur á kreik. „Lofið þreyttum að sofa“ – texti á velsæmismörkum sem lagið ber til himna. Groddafengin „Ásareið“ og „Kveldriður“. Jólalögin: Áður nefnt jólakvæði Einars frá Eyðölum varð ekki vinsælt fyrr en 15 til 20 árum eftir lát Sigvalda en er nú uppáhaldsjólag þjóðarinnar, „Aðfangadagskvöld jóla“ sem um tíma ómaði í öllum kirkjum landsins, „Ave María- gef oss himnesk jólin“. Og svo jólagagið sem beðið hefur í meir en 95 ár eftir vinsældum sem koma um síðir, „Í Betlehem er barn oss fætt“.

Söngvar Sigvalda Kaldalóns

Það er sagt um Verdi, að honum hafi tekist að sameina tilfinningaþrungna túlkun og snjalla lagmótun, nokkuð sem margir hafa átt í vandræðum með og þá annaðhvort haldið laginu án tilfinningalegrar túlkunar eða verið yfirmáta tilfinningaþrungnir og átt í erfiðleikum með lagferlið, þó tónlistin hafi að öðru leyti verið falleg og vel samín.

Söngvar sækja sína tilfinningasemi í textann og það er samspil texta og lags, sem gerir sönglag söngvænt. Þessi list að tónklæða texta er mannum eiginleg, enda er þjóðlagasafn þjóðanna eitt stærsta söngvasafn heimsins, lög sem samín eru í amstri daganna af kunnáttulausu fólki en þrátt fyrir það er þar að finna margt af því frumlegasta sem til er í tónlist. Samspil texta og lagferlis hjá Sigvalda Kaldalóns hefur trúlega byggst á söngþörf hans, því eins og lög hans syngjast, hafa þau án efa orðið til í söng en ekki í skipulagðri og kunnáttusamri vinnu. Lög Sigvalda búa yfir stemmningu sem höfundurinn upplifir, er hann finnur hjá sér þörf til að tónklæða texta. Þessa sönglegu upphafningu má finna í upphafslagi fyrsta heftis, „Þú eina hjartans yndið mitt“, sem hefst á stórrí sexund og finnst þetta tónbil einnig sem upphafstónn í nokkrum stemmningsríkum lögum, eins og „Svanasöngur á heiði“ og „Þú mildi vorsins vindur“.

Því hefur verið haldið fram, að ljóðskáld (og þá einnig tónskáld) megi vel við una, ef viðkomandi hefur tekist að yrkja eitt óumdeilanlega gott kvæði (lag) á ævi sinni. Það má því segja að Sigvaldi Kaldalóns búi vel, því stór hluti af miklum fjölda sönglaga hans eru óumdeilanlega „klassísk“ og sum þau dýrustu í safni íslenskra sönglaga. Til að nefna dæmi má tilgreina lag eins og „Ísland ögrum skorið“, einfalt og stílhreint lag en þó að því leyti til sérkennilegt, að það er í fimm-fjórðu takti, með einum sex fjórðu takti við textann „skikk-an skaparans“. „Á Sprengisandi“ er einkar magnað lag, sem ber í sér svo sterk einkenni þjóðlagsins, að allir kunna það strax um leið og þeir heyra það. „Nóttin var sú ágæt ein“ ber í sér sakleysi einfaldleikans og er þetta látlausa lag eins og það hafi verið ort og sungið samtímis. Þessi lög eignast fólk án áreynslu og til viðbótar mætti nefna hinn sérkennilega tónboga sem er einkenni lagsins „Þótt þú langförull legðir“, við hið frábæra ættjarðarkvæði Stephans G. Stephanssonar. Fyrri hluti lagsins er rísandi tónstigi en hápunktur þess er við textann „frænka eldfjalls og íshafs“ sem er sunginn á tónum er mynda „stóru sexundina“ hans Sigvalda, en þaðan fellur svo lagið aftur niður að upphafs-frumtóninum.

Það er óþarfi að telja upp öll lög Sigvalda, sem spanna stórt svið, frá fallegum náttúrustemmnungum, til áhrifamikilla sagnasöngva, frá innilegum vöggvísu og tregaljóðum til galsafenginna gleðisöngva. Söngvasafn Kaldalóns skipar honum tvímælalaust í fremstu röð íslenskra söngvaskálda og er trúlega það, sem með réttu má ætla, að sómi sér hið besta í safni alþjóðlegrar sönglistar.

Ólafur J. Engilbertsson

Sigvaldi Kaldalóns

Fyrstu kynni af tónlist

Foreldrar Sigvalda voru Stefán Egilsson sem var fæddur 1845 á Laugarvatni og Sesselja Sigvaldadóttir sem var fædd 1858 á Hvanneyri. Sesselja var í fyrstu bústýra hjá Stefáni, en þann 20. september 1879 gaf Hallgrímur Sveinsson, síðar biskup, þau saman í hjónaband. Stefán keypti Vaktarabæinn í Grjótaþorpi og þau Sesselja fluttu þangað vorið 1880. Húsið stendur enn við Garðastræti 23. Í þessu húsi fæddist Sigvaldi Stefánsson Kaldalóns þann 13. janúar 1881, fyrsta barn þeirra hjóna. Þau eignuðust tvo drengi næstu tvö árin sem dóu báðir innan árs. Eftir það fæddust þeim synirnir Guðmundur 1885, Snæbjörn 1889 og Eggert 1890.

Í Vaktarabænum komst drengurinn Sigvaldi fyrst í snertingu við tónlist. Móðir hans söng oft dönsk lög og vísur sem hún hafði lært í ljósmóðurnámi í Kaupmannahöfn og lék undir á gítar og faðir hans smíðaði langspil og lærði að leika á það. Að stúdentsprófi loknu innritaðist Sigvaldi í Læknaskólann í Reykjavík, en samhliða náminu tók hann þátt í sönglífi stúdenta og bæjarbúa.

Stefán og Sesselja með sonum sínum. Yst til vinstri stendur Sigvaldi. Guðmundur situr við borðið og aftar standa Eggert og Snæbjörn. Mynd: Árni Thorsteinsson. Í baksýn: Vaktarabærinn.

Mynd til hliðar: Sigvaldi og Karen Margrethe með Snæbjörn á fyrsta ári. Mynd af Hólmavík í byrjun 20. aldar í baksýn. Að neðan: Sigvaldi læknanemi í Danmörku og Karen Margrethe um það leyti sem þau kynntust.

Fyrsta læknisembættið

Sigvaldi lagði stund á framhaldsnám í læknisfræði í Kaupmannahöfn í einn vetur. Jafnframt náminu kynnti hann sér eftir föngum danska og erlenda tónlist. Þann 29. september 1909 kom Sigvaldi svo heim útskrifaður læknir og var eiginkona hans með í för, Karen Margrethe Mengel-Thomsen. Þau höfðu verið gefin saman í hjónaband þann 16. september og lagt af stað til Íslands viku síðar. Sigvaldi og Karen Margrethe höfðu kynnst á fæðingardeild Ríkisspítalans í Höfn, þar sem hún vann sem hjúkrunarkona. Sigvaldi hafði ekki að neinni fastri stöðu að hverfa er þau komu til landsins, en fljótlega bauðst honum að taka við læknisembætti á Hólmavík í fjarveru Magnúsar Péturssonar, héraðslæknis, er ætlaði að vera erlendis næsta vetur.

Þau lögðu af stað til Hólmavíkur þann 16. nóvember. Þar eignuðust þau fyrsta barn sitt, Snæbjörn Stefán, er fæddist þann 21. febrúar 1910. Læknisbústaðurinn var á Kópnesbraut 7, húsi sem byggt var árið 1903 af Guðmundi Scheving Bjarnasyni. Um veturinn 1910 fékk Sigvaldi veitingu fyrir Nauteyrarhéraði og fluttust þau að Ármúla um vorið.

Við Kaldalón

Í Kaldalóni er mikil náttúrufegurð, sléttar graseyrar, þar sem kallað var „tölf karla engi“, þ.e. næg slægja fyrir tólf karla um heyskapartímann. Eini bærinn í Kaldalóni var lengi Lónseyri. Þar var til forna skóglendi er var rífið til eldsneytis. Beggja megin Kaldalóns var meiri skógur eftir því sem utar dró og var þar kallað „í skóginum“. Frá ystu leirum að skriðjökli eru um 4 km. Allmikill jökulgarður nær því yfir dalinn, en jökuláin Mórilla hefur grafið farveg í gegnum hann. Þar ofan við eru leirur með takmörkuðum gróðri.

Sigvaldi Kaldalóns komst svo að orði að Kaldalóni mætti líkja annað hvort við himnaríki eða helvíti, því þegar veður stendur af jöklinum í stórhriðarbyljum er þar ekki notalegt að vera. Lárus Þórðarson var kennari í Nauteyrarhreppi í tíð Sigvalda og orti kvæði í átta erindum um Kaldalón sem Sigvaldi samdi sönglag við. Eitt erindi úr kvæðinu hljómar svo:

*Hrímpurs kolblár nálgast freðið frón,
fer hann geyst og bitur skjaldarrendur,
þá er nyrztu byggðum búið tjón,
berjist hann við kaldar Íslands-strendur.
Svanir flýja, kólnar Kaldalón,
kynngibrið af Drangajökli stendur.*

Að Ármúla

Þegar Sigvaldi og Karen Margrethe fluttu að Ármúla voru þau með fyrsta barn sitt, Snæbjörn Stefáns, á fyrsta ári. Á Ármúla fæddust þeim Kaldalónshjónum þrjú börn til viðbótar: Hjalti (f. 1913, d. sama ár), Sigvaldi Þórður (f. 1915) og Cecilia María (Selma, tónskáld) (f. 1919). Einnig var hálfbróðir þeirra, Karl Oluf Bang (f. 1906) á heimilinu og þar var jafnframt Stefán Egilsson, faðir Sigvalda sem gerðist bústjóri hjá honum og byggði við læknishúsið auk þess að steypa það upp. Tvíbýli var á Ármúla. Þar var í tíð Sigvalda torfbær með mörgum burstum og kompum sem skírðar voru ýmsum nöfnum. Þar bjuggu lengi Hannes Gíslason og Guðrún Sigurðardóttir, sem keyptu jarðarpart Sigvalda er hann fór frá Ármúla að leita sér lækninga í Danmörku. Í Uppsöllum bjó Jón Arason járnsmiður er hafði Vídalínspostillu daglega milli handa. Í annarri kompu, Hosiló, bjuggu mæðginin Krístrún Benediktsdóttir og Ingvar Ásgeirsson. Þau voru hagamælt og sótti Sigvaldi mjög til þeirra og lagði til hendingar og kviðlinga. Eggert Stefánsson söngvari bróðir hans kom sumrin 1913 og 1916 að Ármúla og fóru þeir bræður oft í heimsókn í Hosiló og skemmtu sér við sögur og kveðskap. Í endurminningum sínum *Lífið og ég* segir Eggert frá því að Sigvaldi hafi haft þarna lítið en gott harmonium frá Mason and Hamlin og spilað á það fyrir gestina. Þarna fæddust fyrstu lög hans.

Börnin á Ármúla. Fremst er Selma (mynd tekin 1925). Aftar: Karl Oluf Bang, Snæbjörn og Þórður (mynd tekin 1921). Í baksýn: torfbærinn á Ármúla. Ljósmynd: Ljósmyndasafnið Ísafirði.

Við sundið

Sigvaldi Kaldalóns leit á náttúruna sem óþrjótandi uppsprettu sem vakti tjáningarþörf hans og sagði hann eitt sinn að tónlistaráhugi sinn hafi kviknað í æsku þegar hann heyrði hljóma í náttúrunni allt í kringum sig. Mörg þekktustu sönglög hans urðu til á læknisferðum hans um Djúpið. „Við sundið“ við ljóð eftir Sigurð Sigurðarson mun hafa orðið þannig til að hann kemur um hásumar sjóleiðis heim úr læknisferð. Báturinn vaggast léttilega í hægri undiröldu við geisla rísandi sólar og háttbundin hreyfing hans rennur saman við vélarhljóðið. Á báðar hendur gnæfa fjöllin og speglast í haffletinum. Allt um kring ríkir þögnin. Á slíkum augnablikum birtist dýrð og fegurð heimsins í hvað mestri fullkomnun. „Við sundið“ mun vera fyrsta lagið sem Kaldalóns fullsamdi.

*Ég sit í kvöld og sat í gær
við sundið fram á nætur.
Ég hlýði er bylgjan blá og tær
að bökkum fallast letur.*

En ferðir læknisins voru ekki allar svo ljúfar. Eitt sinn var hann sóttur á bát í Mjóafjörð og var á heimleið á móts við Skálavík þegar bátur kemur frá Snæfjallaströnd og biðja bátsverjar lækninn að koma tafarlaust til sjúklings þar. Maður hafði verið sendur frá Gullhúsá að Mýri til að fá bátsflutning þaðan. Fór Sigvaldi um borð í bát þeirra, en þá skipuðust veður í lofti og urðu þeir sjóblautir að leita vars í Borgarey. Þar voru sauðahús opin og urðu þeir að hafast þar við matarlausir í tvo sólarhringa í ofsaveðri. Tókst þeim að ylja sér með því að kveikja í moði og sprekum með eldspýtum úr fórum læknisins, sem þó voru blautar eftir volkið. Þeir fóru að Ármúla á þriðja degi og þaðan beint út á Strönd með lyf sem læknisfrúin hafði útbúið að tilvísan Sigvalda. Höfð var viðkoma á Mýri, Sandeyri og Gullhúsá og að lokum í Æðey. Þetta mun hafa verið einhver erfiðasta læknisferð Sigvalda, en þó voru þær margar erfiðar og jafnvel hættulegar og reyndu á starfsþrek hans.

Sigurður Þórðarson, um 1916. Mynd: Björn Pálsson, Ísafirði.

Ég lít í anda liðna tíð

Sigurður Þórðarson á Laugabóli segir svo frá að Sigvaldi hafi eitt sinn komið með lag til móður sinnar, Höllu, skáldkonu, og sagt: „Mig vantar ljóð við þetta lag, Halla mín.“ Þá á hún að hafa sagt: „Hvernig á ég að fara að því, um hvað á það að vera?“ Þá sagði Kaldalóns: „Það gef ég ekki upp að öðru leyti en því, að þetta eru gamlar minningar, – ljúfar minningar eða öllu heldur ljúfsárar minningar ...“ Hann settist svo við orgelið á Laugabóli og lék lagið hvað eftir annað. Halla hlustaði og skrifaði vísu á blað, rétti honum og sagði: „Geturðu notað þetta?“ Lagið tileinkar Sigvaldi Ragnhildi Jakobsdóttur frá Ögri.

Ég lít í anda liðna tíð,
er leynt í hjarta geymi.
Sú ljúfa minning – létt og hljótt
hún læðist til mín dag og nótt,
svo aldrei, aldrei gleymi.

Halla á Laugabóli

Halla skáldkona á Laugabóli hét fullu nafni Hallfríður Guðrún Eyjólfsdóttir og var fædd 10. ágúst 1866 í Gilsfjarðarmúla, Geiradalshreppi. Foreldrar hennar voru Eyjólfur bóndi Bjarnason og Jóhanna Halldórsdóttir prests í Tröllatungu Jónssonar. Bræður hennar voru líka skáldmæltir og tóku sér ættarnafnið Geirdal, en Guðmundur Geirdal var hálfbróðir hennar. Halla giftist árið 1890 Þórði Jónssyni bónda á Laugabóli. Þau eignuðust mörg börn, þ.á.m. Sigurð, sem varð varð fyrstur til að gefa út sönglög Sigvalda. *Ljóðmæli* Höllu komu fyrst út árið 1919, kostuð af Sigurði, syni hennar. Þau hefjast á kvæðinu „Inngangi“, tileinkað Sigvalda Kaldalóns: „Á Kaldalóns-tónum sér lyfta mín ljóð – hans logandi gullvængjasmíði.“ Fyrsta kvæði bókarinnar er „Svanurinn minn syngur“, þekkt við lag Kaldalóns:

*Svanurinn minn syngur.
Sólu ofar hljóma
ljóðin hans og heilla
helgar englasveitir.
Blómin löngu liðin
líf sitt aftur kalla.
Fram úr freðnum gljúfrum
fossar braut sér ryðja.*

Tilfni kvæðisins segir Sigurður Þórðarson hafa verið að hann var að skjóta fugla. Þá á Halla, móðir hans, að hafa sagt: „Ef þið drepið svan, þá eruð þið morðingjar.“

Útgáfa sönglaga Kaldalóns

Sigurður Þórðarson á Laugabóli var náinn vinur Sigvalda Kaldalóns. Sigvaldi hafði reynt að fá sönglög sín gefin út eftir að hann kom að Ármúla, en enginn hafði sýnt því áhuga að gefa út sönglög eftir óþekkt tónskáld. Sigurður, sem þá var kaupfélagsstjóri á Arngerðareyri, ákvað þá

Sjö sönglög. Reykjavík : Sigurður Þórðarson, 1916.

Mynd af Höllu Eyjólfsdóttur: Björn Pálsson, Ísafirði. Sigvaldi situr og aftan við hann er Sigurður Þórðarson. Laugaból í baksýn.

Þrjú sönglög. Reykjavík : Sigurður Þórðarson, 1917.

að kosta útgáfu sönglaganna og komu þau út í þremur heftum á árunum 1916-1918. Sigvaldi tók upp eftirnafnið Kaldalóns árið 1916 og í árslok kom út fyrsta heftið með sönglögum hans undir nafninu Kaldalóns. Í þessu fyrsta hefti voru sjö sönglög, í því næsta þrjú og loks tíu. Síðasta heftið prýddi káputeikning eftir Ríkarð Jónsson. Það kom á daginn að útgáfan stóð undir sér og Ísafoldarprentsmiðja, sem áður hafði hafnað sönglögum útgáfu, vildi nú fá útgáfurétt á öllu sem frá Kaldalóns kæmi.

Þú eina hjartans yndið mitt

Sigvaldi Kaldalóns unni mjög konu sinni, Karen Margrethe Mengel-Thomsen. Hún var lærð hjúkrunarkona og var stöð og stytta manns síns í læknisstörfunum. Á Ármúla framkvæmdi Sigvaldi skurðaðgerðir með aðstoð hennar. Hún sá auk þess af myndarskap um stórt heimili og var frumkvöðull í grænmetisrækt við Djúp. Hún var góð móðir barna þeirra og dáði sönglög eiginmanns síns og það var fyrst og fremst henni að þakka að hljóðfærið var ekki selt af heimilinu, jafnvel þó allur kostur væri uppurinn. Sigvaldi vildi heiðra konu sína með því að tileinka henni sönglag. Það varð úr að hann bað Guðmund Geirdal, bróður Höllu á Laugabóli, að yrkja um konu sína. Þetta ljóð og lag er fremst í fyrsta sönglagaheftinu sem Sigurður á Laugabóli gaf út með sönglögum Sigvalda árið 1916:

Tíu sönglög. Káputeikning eftir Ríkarð Jónsson. Reykjavík : Sigurður Þórðarson, 1918.

*Þú eina hjartans yndið mitt
í örmum villtra stranda,
þar aðeins hjarta brosið þitt
mig ber til draumalanda.
Í þinni finn ég frjálstri brá
svo fagnar innri kenndir,
er seiða til sín traust og þrá
í trú, sem herra bendir.*

Karen Margrethe og Sigvaldi á Ármúla, 1911 eða 1912.

Fyrstu tónleikarnir

Í ársbyrjun 1916 hélt Sigvaldi Stefánsson samsöng á Ísafirði. Samsöngurinn var haldinn í Góðtemplarahúsinu sunnudaginn 23. janúar kl. 16:30. Gefin var út dagskrá í stóru broti, prentuð í prentsmiðju M. Ólafssonar á Ísafirði. Þar kemur fram að Sigvaldi naut á tónleikunum aðstoðar prófastsdótturinnar Kristínar Þorvaldsdóttur sem lék á píanó og kaupmannsdótturinnar Guðrúnar Skúladóttur sem söng, auk þess sem lyfsalinn Gustav Rasmussen lék á fiðlu. Á dagskránni voru sönglög Sigvalda; „Ljúfilingurinn litli“, ljóð Arnrunar frá Felli; „Ég lít í anda liðna tíð“, ljóð Höllu Eyjólfsdóttur og „Þótt þú langförull legðir“, ljóð Stephans G. Stephanssonar. Auk þess voru leikin verk eftir Mozart, Mendelsohn, Perolese og Schubert. Ýmsir aðilar á Ísafirði styrktu tónleikana með auglýsingum. Aðgangur var 1 króna. Þetta voru fyrstu tónleikar Sigvalda Kaldalóns ef undan er skilin söngskemmtun á Ísafirði sumarið 1913 þegar hann lék undir hjá Eggerti bróður sínum. Þeir bræður héldu svo aðra söngskemmtun sumarið 1916 á Arngerðareyri og þusti þar að fólk úr nálægum sveitum og var talið að um 300 manns hafi verið viðstaddir. Eggert Stefánsson söng alls tíu lög bróður síns inn á hljómplötur árið 1920 að beiðni His Masters Voice. Fyrir valinu urðu fyrstu lög Sigvalda, öll samin á Ármúla og eflaust mörg flutt á fyrrnefndum tónleikum. Lögin voru „Svanurinn minn syngur“, „Þú eina hjartans yndið mitt“, Alfaðir ræður, „Ásareiðin“, „Sofðu, sofðu góði“, „Þótt þú langförull legðir“, „Brúnaljós þín blíðu“, „Draumur hjarðsveinsins“ og hið alþekktu „Á Sprengisandi“ við ljóð Gríms Thomsen.

Þótt þú langförull legðir

Sigvaldi hafði mikil samskipti við Æðeyjarheimilið og tengdist fólkinu þar vinaböndum. Árið 1919 var Guðrún Jónsdóttir í Æðey mjög veik og var Sigvaldi þá hjá henni í Æðey í þrjár vikur og tilkynnti í héraðinu að hann sæti í Æðey. Í þakklætisskyni gáfu börn Guðrúnar honum silfurbúinn og útskorinn göngustaf eftir Guðmund frá Mosdal sem varðveittur er í Minjasafni Reykjavíkur. Við handfangið er greypt: Sigvaldi Kaldalóns. Með virðingu og þökk frá Guðrúnu í Æðey 1919. Eftir stafnum er greypt laglínan „Ég lít í anda liðna tíð“ og læknastafur ásamt læknajurt. Sigvaldi Kaldalóns tileinkaði Guðrúnu Jónsdóttur í Æðey lag við „Vorvísur“ eftir Höllu á Laugabóli:

*Ó, velkomnir fuglar úr fjarlægum geim,
þið fljúgið með vorið og gleðina heim.*

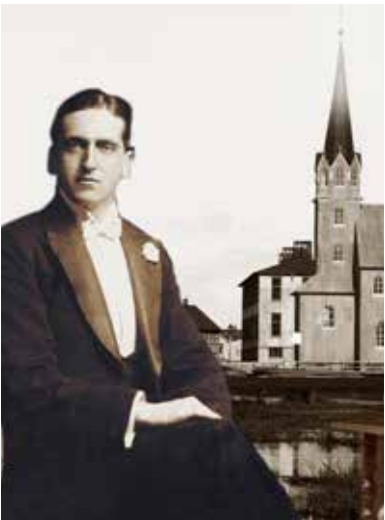
Fyrir miðju er mynd af Karen Margrethe og Sigvalda tekin 1919 af Simson á Ísafirði. Lengst til hægri er Eggert Stefánsson. Til vinstri má sjá Rasmussen og fjölskyldu. Í baksýn er Góðtemplarahúsið.

Sigvaldi og Guðrún Jónsdóttir. Í baksýn: Höfnin í Æðey um 1920.

Ásgeir Guðmundsson. Í baksýn: Höfnin í Æðey um 1920.

Eggert Stefánsson um 1920. Í baksýn: Fríkirkjan. Ljósmyndasafn Reykjavíkur / Magnús Ólafsson.

Þegar Sigvaldi var að semja lag við ljóð Stephans G. Stephanssonar „Þótt þú langförull legðir“ var staddur hjá honum á Ármúla ungur maður, Ásgeir Guðmundsson frá Æðey. Ásgeir hefur sagt svo frá að Sigvaldi hafi komið upp þegar hann var að háttu, verið með blað í hendi og sagt: „Það er að brjótast í mér lag, komdu niður og syngdu það með mér.“ Ásgeir fór niður og Sigvaldi fór að spila og lék lagið margsinnis. Ásgeir söng með þar til hann kunni lagið og sungu þeir báðir fullum hálsi lengi nætur:

*Það er óskaland íslenskt,
sem að yfir þú býr – .*

Hver á sér fegra föðurland en ég

Sigurður á Laugabóli og aðrir sveitungar voru boðnir og búnir að styðja við tónlistarsköpun læknisins. Sigvaldi hafði samið öll sín lög á Mason & Hamlin harmonium, en sveitungarnir ákváðu að gefa honum flygil. Eftir var til samskota og voru kaupin fjármögnuð af Magnúsi Kristjánssyni í Múla, Jóni H. Fjalldal á Melgraseyri, Halldóru og Ragnhildi Jakobsdætrum í Ögri og Æðeyjarsystkinum, Ásgeiri, Halldóri og Sigríði Guðmundarbörnum. Þegar flygillinn kom veturinn 1919 reyndist hann of stór til að komast inn í húsið. Sigvaldi var ekki heima og hafði verið ákveðið að láta þessa gjöf koma honum að övörum. Stefán, faðir Sigvalda, rauf gat á vegginn og breikkaði glugga til að koma honum inn. Þegar Sigvaldi kom var honum afhentur flygillinn við hátíðlega athöfn og að sögn Sigurðar mun Sigvaldi hafa klökknað og sagt: „Það má segja um ykkur að litlu verður Vöggur feginn, þegar þið heiðrið mig fyrir svo fátæklega lagasmíð.“ Sigvaldi Kaldalóns tileinkaði Djúpmönnum lag sitt við ljóð Guðmundar Guðmundssonar sem hefst á þessum línur:

*Hver á sér fegra föðurland en ég,
er fastar tengir hjörtun ræktarböndum.*

Kaldalónskvöld

Sigvaldi varð að yfirgefa Ármúla vegna heilsubreysts 1921. Hann dvaldi sér til heilsubótar í Danmörku í eitt ár og bjó fjölskyldan eftir heimkomuna í fjögur ár í Reykjavík. Eggert Stefánsson bróðir Sigvalda bjó þá á Ítalíu, en kom í heimsókn til bróður síns um áramótin 1924-5 og 1925-6. Þeir efndu til svokallaðra Kaldalónskvölda í Fríkirkjunni og Nýja bíói. Vegna misskilnings í prentsmiðju voru prentaðir alltof margir miðar fyrir tónleikana í Fríkirkjunni. Margir komust ekki inn og stóðu fyrir utan. Eggert vildi ekki láta fólkið fara heim án þess að hafa notið tónleika. Hann sagði við Karl Oluf Bang sem var dyravörður og hafði lokað: „Nei, nei – Opnaðu aftur – við sprengjum húsið!“ Söngurinn fékk að óma út um opnar dyrnar. Þó slæmt umtal væri vegna fyrstu tónleikanna var fullt hús hjá þeim bræðrum tíu sinnum. Mikill gestagangur var á heimilinu á Nýlendugötu 15 A á meðan Eggert var þar, og komu oft þangað m.a. Jóhannes Kjarval, Ragnar Ásgeirsson og Halldór Laxness.

Ísland ögrum skorið

Sigvaldi tók við embætti héraðslæknis í Flatey árið 1926. Hann hafði með sér til Flateyjar bæði flygil og orgel er var komið fyrir í þröngri læknisstofunni. Sigvaldi samdi um 60-70 lög þau þrjú ár sem hann var í Flatey. Árið 1926 var mikið um dýrðir í eygni því haldið var upp á 200 ára fæðingarafmæli Eggerts Ólafssonar. Var Sigvaldi beðinn að semja lag við ljóð Sveins Gunnlaugssonar, „Minni Eggerts Ólafssonar“. Sveinn þessi var áberandi í félagslífinu í Flatey og Sigríður Benediktsdóttir, kona hans, var kirkjuorganisti og hélt lengi uppi sönglífi í eygni. Sigvaldi samdi jafnframt lag við ljóð Eggerts Ólafssonar, „Ísland ögrum skorið“, og var það sungið í fyrsta sinn við kirkjuathöfn í Flatey 27. janúar 1927, þar sem séra Sigurður Einarsson, eldheitur sósíalisti, flutti magnaða predikun gegn heimsvaldastefnunni áður en lag Sigvalda var frumflutt. Sigvaldi náði aldrei fullri heilsu eftir að hann kom af heilsuhælinu í Danmörku. Flatey var erfitt hérað og hann var orðinn þreyttur á erfiðum ferðalögum og óskaði eftir læknishéraði í nágrenni Reykjavíkur. Vorið 1929 losnaði Keflavíkurhérað.

Sagt hefur það verið um Suðurnesjamenn

Það stóð stýrr um Kaldalóns þegar hann fluttist á Suðurnes – til Grindavíkur. Jónas frá Hriflu, sem þá var ráðherra, veitti honum héraðslæknisembættið en læknafélagið var ekki sátt – hafði tilnefnt annan. Það var meira að segja samþykkt á fundi í Keflavík að hýsa Kaldalóns ekki þar, en Einar G. Einarsson gekk þá á fund ráðherra og tók að sér að hýsa Sigvalda og fjölskyldu hjá sér í Garðhúsum í Grindavík og byggja læknisbústað þar innan árs. Jónas frá Hriflu breytti þá tilskipuninni á þann veg að héraðslæknirinn skyldi hafa aðsetur í Grindavík en ekki Keflavík. Og von bráðar hafði tónskáldið unnið hug og hjörtu Suðurnesjamanna með hetjusöngnum við ljóð Ólínu Andrésdóttur:

*Sagt hefur það verið um Suðurnesjamenn,
fast þeir sóttu sjóinn og sækja hann enn.*

Í Grindavík komu margir andans menn að heimsækja tónskáldið, m.a. skáldið Steinn Steinarr, sem varð heimilismaður hjá þeim hjónum um tíma, en hann hafði ungur verið fluttur hreppaflutningum ásamt foreldrum sínum og systkinum úr Nauteyrarhreppi meðan Kaldalóns var þar læknir. Sumarið 1945 fékk Sigvaldi heilablæðingu og náði aldrei fullri heilsu eftir það. Fjölskyldan fluttist til Reykjavíkur þar sem hann lést 28. júlí 1946.

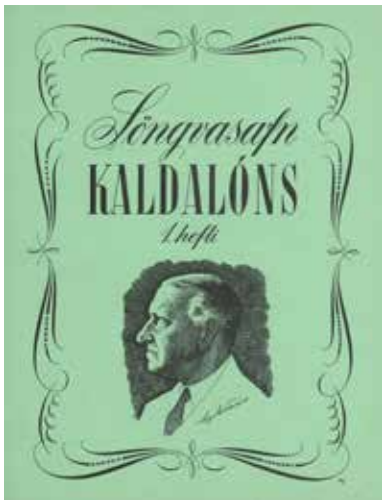
Helstu heimildir:

Eggert Stefánsson: *Lifið og ég*. Ísafoldarprentsmiðja, 1950-1957.
Engilbert S. Ingvarsson: *Undir Snjáfjöllum : þettir um búsetu og mannlíf á Snæfjallaströnd*. Snjáfjallasetur 2007, 2016.
Guðfinna M. Hreiðarsdóttir: *Svanurinn minn syngur : ljóð og líf skáldkonunnar Höllu Eyjólfsdóttur*. Ísafjörður, 2008.
Gunnar M. Magnúss: *Bókin um Sigvalda Kaldalóns*. Hafnarfjörður : Skuggsjá, 1971.
Hallgrímur Helgason, tónskáld: *Íslands lag : þettir sex tónmenntafrömuða*. Reykjavík : Leiftur, 1973.
Hjálmar R. Bárðarson: *Vestfirðir í máli og myndum*. Reykjavík : Hjálmar R. Bárðarson, 1993.
Karl Oluf Bang: *Ég var felubarn*. Reykjavík : Fjölvi, 1991.

Sigvaldi um 1940 með Grindavík í baksýn.

Elstu nótnauðgáfur með lögum Kaldalóns í Landsbókasafni Íslands - Háskólabókasafni

Söngvasafn Kaldalóns: 1 : 20 sönglög Sjö sönglög (1. útg. 1916) ; Þrjú sönglög (1. útg. 1917) ; Tíu sönglög (1. útg. 1918). Teikning Ríkarðs Jónssonar í nýrri útgáfu. Reykjavík : Kaldalónsútgáfan, 1946

Sjö sönglög

Þú eina hjartans yndið mitt / Guðmundur Geirdal -- Samtal fuglanna / Halla Eyjólfsdóttir -- Sofðu, sofðu, góði / Guðmundur Guðmundsson (skólaskáld) -- Á Sprengisandi ; Í Svanahlíð / Grímur Thomsen -- Við sundið / Sigurður Sigurðsson -- Draumur hjarðsveinsins / Steingrímur Thorsteinsson. Reykjavík : Sigurður Þórðarson, 1916

Þrjú sönglög

Hinsta kveðjan / Halla Eyjólfsdóttir -- Sofðu, unga ástin mín : úr Fjalla-Eyvindi eftir Jóhann Sigurjónsson -- Alfaðir ræður / Sigurður Eggerz. Reykjavík : Sigurður Þórðarson, 1917

Tíu sönglög

Heimir ; Kveldriður / Grímur Thomsen -- Svanurinn minn syngur ; Eg lít í anda liðna tíð ; Eg gleymi því aldrei ; Mariubæn / Halla Eyjólfsdóttir -- Brúnaljós þín blíðu / Arnrún frá Felli [Guðrún Tómasdóttir] -- Vor / Þorsteinn Gíslason -- Við Kaldalón / Lárus Þórðarson -- Bíum, bíum, bamba. Reykjavík : Sigurður Þórðarson, 1918

Svanasöngur á heiði = Sangsvanen / Steingrímur Thorsteinsson ; [þýðing] Matthías Jochumsson. Reykjavík : Prentsmiðjan Gutenberg, 1922

Þótt þú langföruull legðir / Stephan G. Stephansson. Reykjavík : Prentsmiðjan Gutenberg, 1922

Í Betlehem er barn oss fætt / Valdimar Briem (Texti er á íslensku, dönsku og latínu). Reykjavík : Prentsmiðjan Gutenberg, 1922

Betlikerlingin / Gestur Pálsson ; Ásareiðin / Grímur Thomsen. Reykjavík : Prentsmiðjan Gutenberg, 1923

Sjómannasöngur / Jón S. Bergmann. Reykjavík : Prentsmiðjan Gutenberg, 1923

Ísland : Þú nafnkunna landið / Bjarni Thorarensen Reykjavík : Prentsmiðjan Gutenberg, 1923

Jólasveinar 1 og 8. Reykjavík : [útgefanda ekki getið], 1923

Klukknahljóð = Glockenklang / Grímur Thomsen ; [þýðing] Alexander Jóhannesson. Reykjavík : Prentsmiðjan Gutenberg, 1924

Kaldalónsþankar : lag fyrir harmonium III. Reykjavík : Prentsmiðjan Gutenberg, 1924

Klukknahljóð / Grímur Thomsen. Reykjavík : Prentsmiðjan Gutenberg, 1926

Ísland ögrum skorið / Eggert Ólafsson. Reykjavík : Acta, 1929

Ljúflingar : 12 einsöngslög

Eins og ljóssins skæra skrúða / Matthías Jochumsson -- Leitin ; Regn um nótt ; Vald / Halla Eyjólfsdóttir. -- Sólar dagur / Jochum Eggertsson -- Til næturinnar / Ólína Andrésdóttir -- Hún kysti mig / Stefán frá Hvítadal -- Aðfangadagskvöld jóla / Stefán frá Hvítadal -- Vorvindur / Ragnar Ásgeirsson -- Kossavísur / [þýðing] Jónas Hallgrímsson -- Vorsins friður, vorsins þrá / Guðmundur Guðmundsson skólaskáld -- Hreiðrið mitt / Þorsteinn Erlingsson. Akureyri : Þorsteinn M. Jónsson, 1930

Glimusöngur / Sigurður Jónsson á Arnarvatni. Reykjavík : U.M.F.Í., 1932

Suðurnesjamenn – vikivaki / Ólína Andrésdóttir. Reykjavík : [útgefanda ekki getið], 1932

Den hvide pige / Friðrik Á. Brekkan. Reykjavík : Félagsprentsmiðjan, 1933

Til Kjarvals / Þorsteinn Gíslason. Reykjavík : Steindórsprent, 1935

Eg bið að heilsa / Jónas Hallgrímsson. Reykjavík : Félagsprentsmiðjan, 1935

Ástaróður til frjómoldarinnar / Jóhannes úr Kötlum. Reykjavík : Víkingsprent, 1936

Lofið þreyttum að sofa / Davíð Stefánsson frá Fagraskógi. Reykjavík : Félagsprentsmiðjan, 1936. Reykjavík : Lithoprent, 1946 (endurútgáfa)

Máninn / Halla Eyjólfsdóttir. Reykjavík : Félagsprentsmiðjan, 1937

Þrá = Sehnsucht ; útsetning Carl Billich. Reykjavík : Félagsprentsmiðjan, 1937

Serenaði til Reykjavíkur / Tómas Snorrason. Reykjavík : Félagsprentsmiðjan, 1938

Ave María : úr „Dansinn í Hruna“ / Indriði Einarsson. Reykjavík : Félagsprentsmiðjan, 1938

Sönglög fyrir blandaðar raddir
Ísland ögrum skorið / Eggert Ólafsson -- Sveitin mín / Sigurður Jónsson frá Arnarvatni -- Þótt þú langförull legðir / Stephan G. Stephansson -- (Reykjavík ; Móðurmálið) / Einar Benediktsson. Reykjavík : Félagsprentsmiðjan, 1939

Sex söngvar

Huldur / Grímur Thomsen -- Hamraborgin / Davíð Stefánsson frá Fagraskógi -- Heiðin há ; Fjallið eina / Grétar Fells -- Með sólskinsfána úr suðurátt / Jakob Thorarensen -- Eg syng um þig / Kjartan Ólafsson. Reykjavík : Félagsprentsmiðjan, 1941

Jóla kvæði / Einar Sigurðsson frá Eyðölum. Reykjavík : Félagsprentsmiðjan, 1941

Stjarnan / Einar M. Jónsson. [Útgáfustaðar og útfefanda ekki getið], 1941

Hver á sér fegra föðurland en ég / Guðmundur Guðmundsson skólaskáld. Reykjavík : Félagsprentsmiðjan, 1942

Aðfangadagskvöld jóla: fyrir blandaðan kór og orgel / Stefán frá Hvítadal ; útsetning Victor Urbancic. Reykjavík : [Útfefanda ekki getið], 1944

Að morgni – að kveldi / Ófeigur Vigfússon. Reykjavík : Félagsprentsmiðjan, 1944

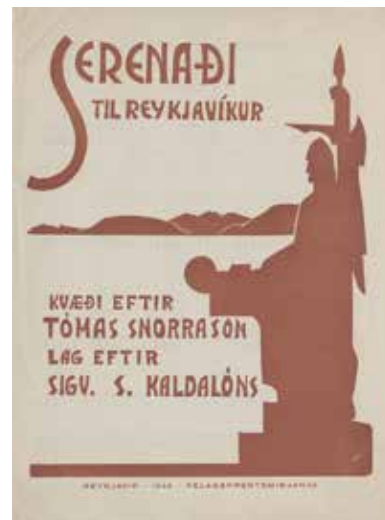
Mamma ætlar að sofna = Mutter möchte schlafen / Davíð Stefánsson frá Fagraskógi; [þýðing á þýsku] Björn Franzson. Reykjavík : Lithoprent, 1946

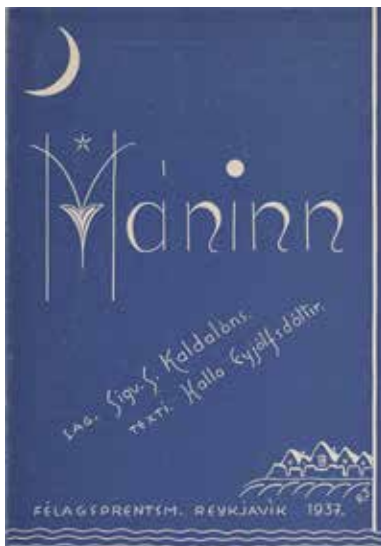
Söngvasafn Kaldalóns: 1 : 20 sönglög
Sjö sönglög (1. útg. 1916) ; Þrjú sönglög (1. útg. 1917) ; Tíu sönglög (1. útg. 1918)

Þú eina hjartans yndið mitt / Guðmundur Geirdal -- Samtal fuglanna / Halla Eyjólfsdóttir -- Sofðu, sofðu góði / Guðmundur Guðmundsson (skólaskáld) -- Á Sprengisandi / Grímur Thomsen -- Við sundið / Sigurður Sigurðsson -- Draumur hjarðsveinsins / Steingrímur Thorsteinsson -- Í Svanahlíð / Grímur Thomsen -- Hinsta kveðjan / Halla Eyjólfsdóttir -- Sofðu unga ástin mín -- Úr „Fjalla-Eyvindi“ eftir Jóhann Sigurjónsson -- Alfaðir ræður / Sigurður Eggerz -- Heimir / Grímur Thomsen -- Svanurinn minn syngur / Halla Eyjólfsdóttir -- Ég lít í anda liðna tíð / Halla Eyjólfsdóttir -- Brúnaljós þín blíðu / Arnrun frá Felli [Guðrún Tómasdóttir] -- Ég gleymi því aldrei / Halla Eyjólfsdóttir -- Vor / Þorsteinn Gíslason -- Við Kaldalón / Lárus Þórðarson -- Kveldriður / Grímur Thomsen -- Mariúbæn / Halla Eyjólfsdóttir -- Bíum, bíum, bamba. Reykjavík : Kaldalónsútgáfan, 1946

Söngvasafn Kaldalóns 2 : Fjögur létt lög
Kata litla í Koti / Gestur -- Leit ég í lundinum / Bjarni Thorarensen -- Sveinkadans / Gestur -- Svarkurinn / Grímur Thomsen. Reykjavík : Kaldalónsútgáfan, 1946

Söngvasafn Kaldalóns 3 : 24 sönglög fyrir karlalór
Ísland ögrum skorið / Eggert Ólafsson -- Vorvísa / Grímur Thomsen -- Hausharmur / Gestur -- Caprí / Davíð Stefánsson frá Fagraskógi -- Sjá nú, hvað ég er beinaber / Bólu-Hjálmar -- Hvöt / Arnrun frá Felli [Guðrún Tómasdóttir] -- Æ, hvar er blómið blíða? / Halla Eyjólfsdóttir -- Mariúbæn / Halla Eyjólfsdóttir -- Ó komdu heim í dalinn minn / Sigurjón Guðjónsson frá Vatnsdal -- Vestur / Árni G. Eylands -- Sunnanblær / Hulda -- Kvöldkyrð / Kristján Sigurðsson -- Fuglaveiðin / Grímur Thomsen -- Of brúðheim bærust skrugusköll / Oddur Björnsson -- Bæríst varla blað á grein / Ragnar Ásgeirsson -- Þjórsárdalur – Vikivaki / Rósa B. Blöndals -- Ave Maria – Úr „Dansinn í Hruna“ / Indriði Einarsson -- Móðurmálið / Einar Benediktsson -- Sólarlag / Páll Kolka -- Þú nafnkunna landið / Bjarni Thorarensen -- Sjómannasöngur / Örn Arnarson -- Upp með seglin / Jón S. Bergmann -- Nótt / Ásmundur Jónsson frá Skúfsstöðum -- Sandur um kvöld / Einar Ólafur Sveinsson. Reykjavík : Kaldalónsútgáfan, 1946

Söngvasafn Kaldalóns 4 : 24 einsöngslög
 Eins og ljóssins skæra skruða / Matthías Jochumsson -- Leitín / Guðmundur E. Geirdal -- Sólarlagur / Jochum Eggertsson -- Til næturinnar / Ólína Andrésdóttir -- Regn um nótt / Halla Eyjólfsdóttir -- Hún kyssti mig / Stefán frá Hvítadal -- Aðfangadagskvöld jóla / Stefán frá Hvítadal -- Vorvindur / Ragnar Ásgeirsson -- Vald / Halla Eyjólfsdóttir -- Kossavísur / Jónas Hallgrímsson -- Vorsins friður, vorsins þrá / Guðmundur Guðmundsson skólaskáld -- Hreiðrið mitt / Þorsteinn Erlingsson -- Stormar / Steinn Sigurðsson -- Vorvísur / Halla Eyjólfsdóttir -- Una / Davíð Stefánsson frá Fagraskógi -- Skógarilmur / Einar Benediktsson -- Leiðsla / Þorsteinn Gíslason -- Ég bið að heilsa / Jónas Hallgrímsson -- Ásareiðin / Grímur Thomsen -- Máninn / Halla Eyjólfsdóttir -- Kjarval / Þorsteinn Gíslason -- Klukknahljóð -- Glockenklang / Grímur Thomsen, [þýðing] Alexander Jóhannesson -- Svanasöngur á heiði -- Sangsvanen / Steingrímur Thorsteinsson, [þýðing] Matthías Jochumsson -- Þótt þú langföruhlægðir / Stephan G. Stephansson.
 Reykjavík : Kaldalónsútgáfan, 1946

Söngvasafn Kaldalóns 5 : 28 jólavers og þjóðlegir söngvar
 Jólavers / Grímur Thomsen -- Í Betlehem er barn oss fætt / Valdimar Briem -- Stjarnan / Einar M. Jónsson -- Jólaveinar einn og átta -- Jólatrið -- Jólaveinar ganga um gólf -- Fluglín úti í frostinu -- Sigga litla systir mín -- Ég heilsa þér, æska / Jóhannes úr Kötlum -- Fyrsti sumardagur / Matthías Jochumsson -- Glímusöngur / Sigurður Jónsson frá Arnarvatni -- Hér skal boðað, æskan unga / Þorsteinn Gíslason -- Minni Eggerts Ólafssonar / Sveinn Gunnlaugsson -- Hver á sér fegra föðurland en ég / Guðmundur Guðmundsson -- Ísland ögrum skoríð / Eggert Ólafsson -- Ísland (Það nafn, er jafnan) / Steingrímur Baldvinsson -- Móðurmálið / Einar Benediktsson -- Kalt er í klettaskoru -- Reykjavík / Einar Benediktsson -- Úr höfn (Upp með seglin) / Jón S. Bergmann -- Sveitin mín / Sigurður Jónsson frá Arnarvatni -- Unga fólk / Guðmundur Ingi Kristjánsson -- Um gróna jörð og gráan sand / Friðrik Ásmundsson Brekkan -- Þér mun aldrei þakkað eins og ber / Lárus Salómonsson -- Þá hugsjónir fæðast / Guðmundur Magnússon -- Þótt þú langföruhlægðir / Stephan G. Stephansson -- Ísland (Þú nafn-

kunna landið) / Bjarni Thorarensen -- Æ, hvar er blómið blíða / Halla Eyjólfsdóttir. Reykjavík: Kaldalónsútgáfan, 1946

Söngvasafn Kaldalóns 6 : 20 einsöngslög
 Betlikerlingin / Gestur Pálsson -- Brúðarljósin / Davíð Stefánsson frá Fagraskógi -- Katarína / Davíð Stefánsson frá Fagraskógi -- Plágan hafði gengið -- Vikivaki úr „Dansinn í Hruna“ / Indriði Einarsson -- Skógurinn vænn og völlurinn grænn -- Vikivaki úr „Dansinn í Hruna“ / Indriði Einarsson -- Einn dunandi dans -- Vikivaki úr „Dansinn í Hruna“ / Indriði Einarsson -- Ave María -- Vikivaki úr „Dansinn í Hruna“ / Indriði Einarsson -- Den hvide pige / Friðrik Ásmundsson Brekkan -- Lykkens land -- Land hamingjunnar / Friðrik Ásmundsson Brekkan, [ísl. þýðing] Magnús Ásgeirsson -- Regn -- Regn / Friðrik Ásmundsson Brekkan, [ísl. þýðing] Jochum Eggertsson -- Nocturne -- Næturóður / Friðrik Ásmundsson Brekkan, [ísl. þýðing] Jochum Eggertsson -- Hvíslingar / Halla Eyjólfsdóttir -- Músahjónin / Grímur Thomsen -- Hjúkrunarkonan / Pétur Sigurðsson -- Grindvíkingur / Örn Arnarson -- Vögguljóð / Halldór Kiljan Laxness -- Vorar samt / Jón Magnússon -- Vorvísur (Vorsins dís) / Guðmundur Geirdal -- Farfluglasöngur / Ragnar Ásgeirsson.
 Reykjavík : Kaldalónsútgáfan, (1946), 1949

Fimm sönglög
 Stormar / Steinn Sigurðsson. - Vorvísur / Halla Eyjólfsdóttir. - Una / Davíð Stefánsson frá Fagraskógi. - Skógarilmur / Einar Benediktsson. - Leiðsla / Þorsteinn Gíslason [útgáfustaðar og árs ekki getið, útgáfa höfundar]

Erla : Vuggesang / Stefán frá Hvítadal. København : Wilhelm Hansen, Musik forlag [Útgáfuárs ekki getið].

Elstu útgefin hljóðrit með sönglögum Sigvalda Kaldalóns (1920–1946)

Ásareidinn / Grímur Thomsen -- Alfaðir ræður / Sigurður Eggerz ; Eggert Stefánsson tenór við píanóundirleik. 1920, Gramophone Company Ltd., 7-282261 / 7-282262

Draumur hjarðsveinsins / Steingrímur Thorsteinsson -- Brúnaljós þín blíðu / Arnrún frá Felli [Guðrún Tómasdóttir] ; Eggert Stefánsson tenór við píanóundirleik. 1920, Gramophone Company Ltd., 7-282259 / 7-282260

Sofðu, sofðu góði / Guðmundur Guðmundsson (skólaskáld) ; Eggert Stefánsson tenór við píanóundirleik. 1920, Gramophone Company Ltd., 7-282254

Svanurinn minn syngur / Halla Eyjólfsdóttir -- Á Sprengisandi / Grímur Thomsen ; Eggert Stefánsson tenór við píanóundirleik. 1920, Gramophone Company Ltd., 7-282255 / 7-282256

Þú eina hjartans yndið mitt / Guðmundur E. Geirdal -- Þótt þú langföruull legðir (Íslendingadagskveðja) / Stephan G. Stephansson ; Eggert Stefánsson tenór við píanóundirleik. 1920, Gramophone Company Ltd., 7-282257 / 7-282258

Heimir / Grímur Thomsen ; Sigurður Skagfield tenór við píanóundirleik. 1924, Hljóðfærahúsið/Nordisk Polyphon Aktieselskab, S 42306

Alfaðir ræður / Sigurður Eggerz ; Eggert Stefánsson tenór við píanó- og harmoníum-undirleik. 1926, Gramophone Company Ltd. (HMV), X 2357

Alfaðir ræður / Sigurður Eggerz ; Einar E. Markan barítón við píanóundirleik. 1926, Gramophone Company Ltd. (HMV), X 2412

Ave Maria / Indriði Einarsson ; Eggert Stefánsson tenór við píanóundirleik. 1926, Gramophone Company Ltd. (HMV), X 2356

Ásareidinn / Grímur Thomsen ; Einar E. Markan barítón við píanóundirleik. 1926, Gramophone Company Ltd. (HMV), X 2362

Betlikerlingin / Gestur Pálsson -- Heimir / Grímur Thomsen ; Eggert Stefánsson tenór við píanóundirleik.

1926, Hljóðfærahúsið/Nordisk Polyphon Aktieselskab, X.S 42451

Betlikerlingin / Gestur Pálsson ; Einar E. Markan barítón við píanóundirleik. 1926, Gramophone Company Ltd. (HMV), Z 167

Brúnaljós þín blíðu / Arnrún frá Felli [Guðrún Tómasdóttir] ; Einar E. Markan barítón við píanóundirleik. 1926, Gramophone Company Ltd. (HMV), X 2364

Erla, vögguvísa / Stefán frá Hvítadal ; Einar Markan barítón við píanóundirleik. 1926, Gramophone Company Ltd. (HMV), X 2363

Ég lít í anda liðna tíð / Halla Eyjólfsdóttir ; Eggert Stefánsson tenór við píanóundirleik. 1926, Hljóðfærahúsið/Nordisk Polyphon Aktieselskab, X.S 42445

Heimir / Grímur Thomsen -- Leiðsla / Þorsteinn Gíslason ; Einar E. Markan barítón við píanóundirleik. 1926, Gramophone Company Ltd. (HMV), X 2365

Í Betlehem er barn oss fætt / Valdimar Briem ; Eggert Stefánsson tenór við harmoníum-undirleik. 1926, Gramophone Company Ltd. (HMV), X 2358

Á Sprengisandi / Grímur Thomsen ; Sigurður Skagfield tenór við píanóundirleik. 1927, Hljóðfærahúsið/Nordisk Polyphon Aktieselskab, X.S 42480

Brúnaljós þín blíðu / Arnrún frá Felli [Guðrún Tómasdóttir] ; Sigurður Skagfield, tenór. 1927, Hljóðfærahúsið/Nordisk Polyphon Aktieselskab, X.S 42478

Ég lít í anda liðna tíð / Halla Eyjólfsdóttir -- Leiðsla / Þorsteinn Gíslason ; Eggert Stefánsson tenór við píanóundirleik. 1927, Hljóðfærahúsið/Nordisk Polyphon Aktieselskab, X.S 42445

Heimir / Grímur Thomsen ; Pétur Á. Jónsson, tenór ; Helge Bonnén, píanó. 1928, Katrín Viðar, Hljóðfæraverslun / Gramophone Company Ltd. (HMV), X 2815

Una við spunarokkinn / Davíð Stefánsson -- Bíum bíum bamba / Þjóðvísa ; Singne Liljequist, sópran ; Helge Bonnén, píanó. 1928, Hljóðfærahúsið/Nordisk Polyphon Aktieselskab, X.S 44237

Ave Maria ; Eggert Stefánsson tenór við píanóundirleik. 1926, Gramophone Company Ltd. (HMV), X 2356

Leiðsla ; Hreinn Pálsson, tenór ; Franz Mixa, píanó. 1930, Fálkinn/Columbia, DI 1014

Betlikerlingin ; Sigurður Skagfield tenór við píanóundirleik. 1930, Hljóðfærahúsið/Nordisk Polyphon Aktieselskab, X.S 43059

Sofðu, sofðu góði ; María Markan sópran ásamt hljómsveit. 1933, Fálkinn/Columbia, DI 1063

Betlikerlingin / Gestur Pálsson -- Heimir / Grímur Thomsen ; Eggert Stefánsson, tenór. 1929, Hljóðfærahúsið/Nordisk Polyphon Aktieselskab, X.S 42937

Klukknahljóð / Grímur Thomsen ; Eggert Stefánsson, tenór. 1929, Hljóðfærahúsið/Nordisk Polyphon Aktieselskab, X.S 42943

Svanasöngur á heiði / Steingrímur Thorsteinsson ; Eggert Stefánsson, tenór. 1929, Hljóðfærahúsið/Nordisk Polyphon Aktieselskab, X.S. 42941

Svanasöngur á heiði / Steingrímur Thorsteinsson ; Pétur Á. Jónsson, tenór. 1929, Hljóðfærahúsið/Nordisk Polyphon Aktieselskab, X.S. 42887

Vorsins friður / Guðmundur Guðmundsson ; Eggert Stefánsson, tenór. 1929, Hljóðfærahúsið/Nordisk Polyphon Aktieselskab, X.S 42935

Vorvindur / Ragnar Ásgeirsson ; Eggert Stefánsson. 1929, Hljóðfærahúsið/Nordisk Polyphon Aktieselskab, X.S 42939

Alfaðir ræður / Sigurður Eggerz ; Hreinn Pálsson, tenór ; Emil Thoroddsen, píanó. 1930, Fálkinn/Columbia, DIX 501

Betlikerlingin / Gestur Pálsson -- Erla, vögguvísa / Stefán frá Hvítadal ; Hreinn Pálsson, tenór ; Franz Mixa, píanó. 1930, Fálkinn/Columbia, DI 1017

Bíum, bíum, bamba / Þjóðvísa ; Engel Lund, sópran, Hermína Sigurgeisdóttir, píanó. 1930, Homocord, OL. 4-22002-1

Ég lít í anda liðna tíð / Halla Eyjólfsdóttir -- Sofðu, sofðu góði / Guðmundur Guðmundsson (skólaskáld) ; Einar Markan, barítón ; Franz Mixa, píanó. 1930, Fálkinn/Columbia, GI 1

Heimir / Grímur Thomsen ; Guðmundur Kristjánsson, tenór ; Emil Thoroddsen, píanó. 1930, Fálkinn/Columbia, DI 1023

Leiðsla / Þorsteinn Gíslason ; Hreinn Pálsson, tenór ; Franz Mixa, píanó. 1930, Fálkinn/Columbia, DI 1014

Leiðsla / Þorsteinn Gíslason -- Ó velkomnir fuglar / Halla Eyjólfsdóttir ; Eggert Stefánsson, tenór. 1930, Hljóðfærahúsið/Nordisk Polyphon Aktieselskab, X.S 42984

Sofðu, sofðu góði / Guðmundur Guðmundsson (skólaskáld) -- Betlikerlingin / Gestur Pálsson ;

Sigurður Skagfield tenór við píanóundirleik. 1930, Hljóðfærahúsið/Nordisk Polyphon Aktieselskab, X.S 43059

Svanasöngur á heiði / Steingrímur Thorsteinsson ; María Markan, sópran ; Emil Thoroddsen, píanó. 1930, Fálkinn/Columbia, GI 7

Svanasöngur á heiði / Steingrímur Thorsteinsson ; Sigurður Skagfield tenór við píanóundirleik. 1930, Hljóðfærahúsið/Nordisk Polyphon Aktieselskab, X.S 43049

Þú eina hjartans yndið mitt / Guðmundur Geirdal -- Á Sprengisandi / Grímur Thomsen ; Einar Markan, barítón ; Franz Mixa, píanó. 1930, Fálkinn/Columbia, GI 4

Vald / Halla Eyjólfsdóttir ; Pétur Á. Jónsson tenór við píanóundirleik. 1931, Fálkinn/Columbia, DI 1039

Klukknahljóð / Grímur Thomsen ; Hreinn Pálsson tenór ásamt hljómsveit. 1932, Fálkinn/Columbia, DI 1050

Ave María / Indriði Einarsson ; Karlakór Reykjavíkur ; einsöngur Daniel Þorkelsson ; söngstjóri Sigurður Þórðarson. 1933, Fálkinn/Columbia, DI 1071

Draumur hjarðsveinsins / Steingrímur Thorsteinsson ; Gunnar Pálsson, tenór. 1933, Fálkinn/Columbia, DI 1093

Ó, Guð þú sem ríkir / Jóhannes úr Kötlum ; Blandaður kór með hljómsveit. 1933, Fálkinn/Columbia, DI 1067

Sofðu, sofðu góði / Guðmundur Guðmundsson (skólaskáld) ; María Markan sópran ásamt hljómsveit. 1933, Fálkinn/Columbia, DI 1063

Heimir / Grímur Thomsen ; María Markan ; Haraldur Sigurðsson, píanó. 1937, Fálkinn/Gramophone Company Ltd. (HMV), X 6043

Heimir / Grímur Thomsen ; Guðmundur Jónsson, barítón ; Fritz Weissappel, píanó. 1945, Reykjavík: Fálkinn/Gramophone Company Ltd. (HMV), J.O. 97

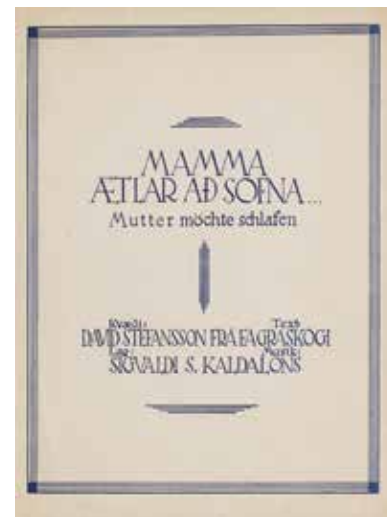
Lofið þreyttum að sofa / Davíð Stefánsson ; Elsa Sigfúss ásamt strengjasveit. 1945, Fálkinn/Gramophone Company Ltd. (HMV), X 6986

Mamma ætlar að sofa / Davíð Stefánsson ; Elsa Sigfúss ásamt strengjasveit. 1945, Fálkinn/Gramophone Company Ltd. (HMV), X 6985

Sigvaldi Kaldalóns (English)

Sigvaldi Kaldalóns was born in Reykjavík 13 January 1881. He graduated from high school in 1902, and in 1908 he qualified as a physician from the School of Medicine in Reykjavík. He worked as a doctor in Denmark, and then in the Nauteyri district of the West Fjords, on Flatey island and finally in the Keflavík district. He retired in 1941, and died in Reykjavík 28 July 1946.

Sigvaldi Kaldalóns made a modest entrance into Icelandic musical life, as a singers' accompanist on harmonium or piano, and a participant in choirs and church music. No one could have foreseen the opening of the floodgates that resulted when Sigvaldi, now a 35-year-old regional physician, published his first collection of seven songs, with the assistance of his friend Sigurður Þórðarson. Within a few years he had become Iceland's favourite songwriter, and his popularity has never waned since. His influence was of many kinds. To mention but three factors: firstly, he set an example to many song-writers who came after him; secondly, his songs were a godsend to singers all over Iceland; and thirdly, his compositions set a new standard for those who advocated more and better musical education. Sheet music was published in remarkable quantity in the early decades of the 20th century, and this indicates a real interest, as such printing was costly. Sheet music was even typeset in Iceland, at Davíð Östlund's press and later at Félagsprentsmiðjan and the Gutenberg press. This access to the print medium certainly contributed to the promulgation of Icelandic music. Individuals often paid the printing costs, and in many cases undertook considerable financial risk. Sigurður Þórðarson, for instance, invested his summer's earnings into publishing *Sjö sönglög* (Seven Songs). They were well received, and in the next few years another two collections followed, equally modestly titled: *Þrjú sönglög* (Three Songs) and *Tíu sönglög* (Ten Songs). All three publications sold out quickly. They were reprinted repeatedly in a single volume, and are still selling, initially as 20 Songs, then as the first volume (of nine) of the Kaldalóns Song Collection. The original edition is now a rarity, but is identifiable by its format (34.5 x 26 m), and the drawing of a harp on the cover. The songs were soon appearing on singers' repertoires, not least that of Sigvaldi's brother Eggert Stefánsson. In 1919 he went to London where he recorded nine of the songs. Eggert made recordings of a total of 21 of Sigvaldi's compositions, some of them more than once. Most of the gramophone records have been played to destruction, and it is hard to find undamaged copies for re-issue. Eggert's performances of the songs are impressive and unforgettable. More singers followed, and a total of 36 of Sigvaldi's songs were recorded on 78 rpm records, by 20 performers. Many have been repeatedly re-issued, while others have gathered dust. All those who have written about Sigvaldi Kaldalóns have been astonished by his inexhaustible musical inspiration. While his arrangements are generally very simple, his melodies are remarkably varied and original, and somehow touch a common chord in the Icelandic heart. Foreigners too can tell that this is something quintessentially Icelandic, possibly the very heart of the Icelandic song: sincere, free of all affectation and vain glory. I have often been asked where Sigvaldi's tunes come from, really, but that I cannot answer. I have sometimes found myself in arguments with people who simply cannot believe that such classics as "Á Sprengisandi", "Suðurnesjamenn", "Ísland ögrum skorið" or "Nóttin var sú ágæt ein" have not always existed. These compositions are not at all similar to each other, and the same applies to all the "spring verses": their names may be alike, but each one has its own character. Most of us are familiar with the fragile tenor songs such as "Hamraborgin", "Stormar", "Vald" and "Við sundið". Also the tender "Svanasöngur á heiði" and "Eina hjartans yndið mitt". Lullabies to soothe the savage breast include "Sofðu, sofðu góði", "Bíum bíum bamba", "Mamma ætlar að sofna", "Erla" and many more. Dramatic works "Heimir" and "Betli-kerlingin", the magnificent "Ég líf í anda liðna tíð" and the stormy "Alfaðir ræður" move the listener to tears. The heights of "Lofið þreyttum að sofa". The raw "Ásareið" and "Kveldriður". Christmas songs: "Nóttin var sú ágæt ein", which did not become popular until 15-20 years after Sigvaldi's death, is now Iceland's favourite Yuletide carol; "Aðfangadagskvöld jóla" was once played in every church; "Ave María" is indispensable at Christmas, and "Í Betlehem er barn oss fætt", that has waited 95 years to become popular.

MINNINGARSJÓÐUR
SIGVALDA KALDALÓNS

LANDSBÓKASAFN ÍSLANDS
HÁSKÓLABÓKASAFN

Snjáfjallasetur